

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 6. februvarja.

Grof Taaffe je pri prvem branji vladnega predloga o izjemnih naredbah bral razloge, vsled katerih se je vladi potrebno zdelo, na podlagi zakona od 9. maja 1869 suspendovati dotične člene državnih osnovnih postav. Kazal je na znana dva umora policijskih organov in na razširjanje anarhističnih tiskovin mej delavci; rekoč, da bode natančneje povedal v odseku.

Dr. Kopp in Schönerer sta izrekla svoje pomisleke zlasti poslednji v delavcem prijaznem smislu.

Grof Hohenwart je kratko odgovarjal in pritrdil nasvetu Koppovemu, da se vladni predlog izroči v pretres posebnemu odseku 24 članov. Klubi so se o tem že poprej dogovorili in sklenili, da volijo v odsek ude eksekutivnega odbora, tedaj iz Hohenwartovega kluba grofa Hohenwarta, Giovanellija in Klaiča. Pri predgovoru večine pa se je pokazalo, da nobeden neče prevzeti referata za zbornico. Čehi in Poljaci ne, ker po njihovem mnenju se ne spodobi, da bi Slovan poročal o taci naredbah, ki le nemške kraje zadevajo. Iz tega razloga se je tudi Klaič odpovedal. Ker nihče drugi ni hotel biti referentom, obrnil se je grof Hohenwart do dr. Tonklija, kateri je potem mesto Klaiča bil izvoljen v odsek.

Kdo bode referent, ni znano, želeli pa je, da ne bi bil Slovenec, ker Nemci izjemne naredbe, kakor se že iz Koppovega in Schönererjevega govora vidi, smatrajo kot nekaj pritisk na liberalno nemško stranko, in pač ni želeli, da bi si Slovenci še hujšo nemško sovraštvo nakopali zaradi stvari, katera Slovence najmenj peče. Ker za predsednika odseku ni grof Hohenwart, kakor se je pričakovalo, ampak Giovanelli izvoljen ugiblje se, da bo menda grof Hohenwart prevzel ta silno sitni referat. In to bi bilo najboljše.

Gospod profesor Šuklje — oponent.

(Dalje.)

Mnogo je taci peticij, o katerih se že „a priori“ vé, da ne bodo imele uspeha, ki se je v prvi vrsti in bistveno v njih zaželel, a vender se tako peticijo, časih tudi v formalnih grehah sklene, vender se jo kolikor možno objavi in razglasi, vse to pa za tega delj, ker je v njej izražena dobra in častna ideja, za katero je narod treba pridobiti in navdušiti. Peticija, zlasti tista, ki vzgré iz javnih zastopov, iz parlamentarnih skupin, vselej ima vsaj jeden gotov in lep uspeh, namreč: krogi, v katerih imenu se je govorilo, so na široko in globoko opozorjeni, kako bi moralo biti, a kako je vistini in kaj je torej treba doganjati in dognati. Kdo izmed nas bode tajil, da se je našemu slovenskemu narodu v prvem desetletju ustavne dobe, ko je ravno jél stopati na lastne noge in se torej v svojem težavnem prerojenju ni mogel takoj jasno zavedati svojih političnih potreb in nalog, njegov narodno-politični program po največ določil ter v spomin utisnil baš po „demonstracijah“, po peticijah in javno izrekovanih soglasnih prošnjah! Po lastnej narodnej zgodovini torej lahko vemo, da se po peticijah da izjavljati važno mnenje, da se po njih čestokrat izreka važna točka programa, in da imajo take izjave temveč veljave in prodiralne moči v sebi, čim odličniša ali mnogoštevilniša je skupina, od katere prihajajo.

Jasno pa je tudi, da vedno politično presnavljanje v Avstriji ni še prišlo v tiste struge, ki bi osobito nas Slovence moglo pomiriti, in še je mej nami povoda obilo in pogostem zatekati se k peticijskemu pravu po členu XI-tem!

S tega stališča gre soditi omenjeni nasvet finančnega odseka v Ljubljanskem mestnem zboru. Logika gospoda profesorja Šuklje-ja, ki bode s svojo hermenevtiko sigurno tudi gospode kolege v c. kr. deželnem šolskem svetu mučil, daje nam malo upanja, da bi bila uslišana prošnja mestnega zbora Ljubljanskega! Ali doléti nas tudi ta skušnja, jedno bode veljavno; odličen javen zastop je izrekel važen princip, zasadi bistveno točko narodnega programa, katere iz pogleda déti ne smemo, če nam je sedaj vlada ne izpolni! V središču slovenske dežele naj slovenski jezik uživa vsaj toliko časti, da se ga mora vsaj v principu učiti vsak dijak, ki šole v tem središču pohaja: to se je izreklo! Gotovo se je to prošnja izreklo v zavesti, da ona ni z ustavnim zakonom navskriž, ter da pri tem pravična vlada slovensko narodnost v postavno brambo vzame. Ali „posito, sed non concessio“ recimo, da bi bili nastali dvomi zavoljo „nezakonitosti in protipostavnosti“ ter meritorne nevspešnosti v onej zadevi, recimo, da se je prošnja stavilo le „pro forma“, samo da se je storilo potrebno izjavo v narodnem smislu: kaj potem?

Gospod mestni odbornik Šuklje je v svojej bistrumnosti takoj videl, da je nasvetovana peticija mrtvorajeno dete, katero bode on s svojimi gospodi somišljeniki v c. kr. deželnem šolskem svetu prvo uro pokopal in zagrebel, on je torej videl, da cela zadeva nema nobenega družega pomena, nego da se v obliki peticije poudari in objavi stališče Ljubljanskega mestnega zbora v lice prezrtej „inferijornej“ slovenščini na realki Ljubljanskej. In kakor je bilo želeli, da bi o tej, za slovensko narodnost vevlačnej zadevi misel in izjava odličnega slovenskega zastopa bila jedna, soglasna, tako je bilo od gospoda mestnega odbornika Šuklje-ja pričakovati, da bode tudi on pritegnil tej (po njegovih mislih) golej izjavi! Ali slovenski zastopnik, v katerem zadnje čase občudujemo tako spretnega političnega diletanta, se v onej večernej seji ni mogel več zamisliti in uglobiti v „duševno zaslepljeno“ ulogo svojih gospodov tovarišev, nego brez krinke je na glas udrihal po peticiji, po izrazu narodne želje, kar bi se isto tako lahko zgodilo v deželnem šolskem svetu ali pa v državnem zboru, kamor je gospod profesor Šuklje „nezakonito“ peticijo poslati hotel; udrihal bi lahko pozneje na tihem, ako bi vzlic elasticiteti svoje ostal še pri starem mnenju: v tem in onem slučaju bi on svoje časti ne izgubil prav nič, a važna izjava bi ostala imposantna in soglasna. Kajti končno bi s svojim glasom pristopil tudi gospod dr. K. Bleiweiss-Trsteniški, kateremu se je sicer vsa stvar zdela nevspešna, a bi se on lahko domislil; da smo Slovenci za vodstva nepozabnega njegovega očeta zdaj pa zdaj sklenili peticijo, odposlali prošnjo, da-si si veliko nismo od tega obetali. Gospod profesor Šuklje nam na gorenjo kritiko sicer že v „Slovenci“ odgovarja, da bi on ne mogel pritrditi takej „golej demonstraciji jako dvomljive vrednosti“, ker se le-ta vsaj po njegovih „nazorih nikakor ne ujema z resnim poklicem parlamentarne skupine“. Tu bi pač prosili hladnokrvnega gospoda učitelja mladine, ako ne more govoriti z večjim spoštovanjem in bolj vzgledno o javnih činih

svojih gospodov tovarišev v mestnem zboru, da se drži zlatega pravila dostojnosti vsaj glede narodne naše stvari, dokler jo javno zastopa. Mi smo tolikanj patetični v narodnih stvaréh, da spoštujemo vsakatero našemu narodu dobrohotečo izjavo, naj se prikaže nam v tej ali onej parlamentarne obliki, ali pa tudi brez nje, in da tako spoštovanje zahtevamo celo od narodnih sovražnikov, kako-li od naših prijateljev! Kako da bi slovenska parlamentarna skupina ne zvrševala resnega poklica, ako stavi peticijo, četudi ima s to obliko prikriti golo izjavo v tej ali onej za narodovo izomiko ali splošni napredek važnej zadevi, to je nam v našej „površnosti“ nekaj nedoumnega. Pač pa je bil urednik prihodnjega, tretjega političnega dnevnika v Ljubljani, gospod profesor Šuklje, sam toliko „naiven“, da je v deželnem zboru zagovarjal vse drugačne ironije, kakeršne pa hoče sedaj pripisovati gospodu Hribarju, poročevalcu v onej seji mestnega zbora Ljubljanskega!

Ako tedaj smatramo večkrat omenjeni nasvet finančnega odseka v Ljubljanskej mestnej seji za golo izjavo v obliki peticije, za kakeršno jo je gospod profesor Šuklje po svojej logiki imel, onda tudi smemo trditi, da gospod nasprotnik ni previdno ravnal v narodnem smislu, da je izrekel in z glasom pritrdil svojo — opozicijo. (Konec prih.)

Upliv žganja na ljudstvo.

„Slavil bom, kot najlepši dan svojega vladanja, onega, v katerem ne bode država prejela niti vinarja davka od žganja.“

Fried. Vilj. III.

Te besede govoril je pred nekoliko leti pruski kralj, oziraje se na neznostno stanje nemškega naroda, kojega je morila takrat nesrečna mōra — žganje. Mnogo se je že prelilo črnih po slovenskih listih, kako-li da je zatreti ono nesrečno pijačo, katera seka dan za dnevom našemu narodu smrtné rane. Razpravljalo se je mnogo o tej zadevi tudi v inostranskih listih, — a vsi so bili se izjavili in bili jedini v tem, da se ta kužna in neznosna bolezen ne da na mah odpraviti, temveč le polagoma in z največjo previdnostjo. V kakem tužnem položaji se baš zaradi tega nahaja naše prosto ljudstvo na deželi! Slabo materialno stanje mu ne dopušča piti vina, a da si nekoliko svoje skrbi in tugo razvedri in preganja, seže po nesrečnem žganji, katero je mnogo ceneje, ne mislé, da si s tem svoj grob vedno globočeje koplje. Ker so revni in nesrečni, se upijajo z žganjem, ali upijanjeni so še bolj revni in še bolj nesrečni. Žganjarje so polne teh nesrečnežev. Krčme so se premenile na deželi tudi v žganjarje, vsak krčmar ima tudi žganje, dobro vedoč, da mu ono več dobička donaja kot vino ali pivo in v gorskih vaseh, kjer je bila nekdanj zmernost doma, ima že skoro vsaka kočja svojo steklenico žganja. Pravijo sicer, da je to pripravljeno za krojače, čevljarje, tesarje, zidarje itd., ko pridejo delat, v resnici pa ga tudi domačini pijo, kadar in kjer ga dobe. S tem se pa tira narod v propad, iz katerega pomagati je glavna naloga onih, kateri so v to poklicani skrbeti za blagor in srečo človeštva. Kako narodu pomagati iz tega stanja? Da žganje mnogo slabeje upliva na živce kakor vsaka druga pijača, je že davno bilo od zdravnikov dokazano. Nasledki neizmerno použitega žganja so vsakemu znani. Duševno kakor gmotno uniči nesrečneža.

Radikalno to zlo odpraviti ni mogoče. Kako zatreti to nezgodo, in kaka sredstva zoper to so

nam na razpolagi, hočemo v kratkem izpregovoriti.

Ali naj se zakon obrne direktno do žganje-pivca ali do pijače same? Da bi bilo prvo pravo, jako dvomimo. Kdo bo kontroliral posamezne pijače? Kdo mu zamore v svoji domači hiši piti braniti, kolikor mu je drago. To sredstvo bilo bi brezuspešno.

Pečati se nam je tedaj le s pijačo samo, kajti tej se lahko delokrog omeji na raznovrstne načine. Z zakonom prepovedajočim žganje prodajati, bila bi vsa nesreča naroda „in flagranti“ odpravljena. Žalobog da pa temu ni tako lahko mogoče. Alkohol rabi se vsak dan pri raznovrstnih zdravniških in obrtniškikh strokah, in s tem bi bilo ljudstvo še huje zadeto. Bolj uspešno sredstvo bilo bi obdačenje alkohola. Angleška, Nizozemska, Rusija, kakor tudi Švedija imajo veliko huje obdačen alkohol, kakor naša država.

Zapoved krčmarjem, bila bi jako ugodna, ako bi se jim pod kaznjo prepovedalo pijačim in mladoletnim žganje točiti. Žal! da naši krčmarji le premnogokrat gledajo na svoj lastni žep in silijo na vse pretrge ljudstvo piti. Nedavno srečal sem 11 letnega dečka, kateri je v snegu ležal, ker se je v bližnji krčmi tako napil. Vprašaje krčmarja zakaj mu je dal toliko pijače, mi odgovori naivno: „Saj mi je vse plačal, kakor drugi, zakaj bi mu ga ne dal, če se mu dober zdi!“

Strogo spolnovanje deželnega in državnega zakona, kateri določuje, do katere ure smejo biti krčme poleti in do katere po zimi odprte, bi omejile delokrog žganja. Mnogo krčem je taci, v katerih se pije „od zore do mraka, od mraka do dne“ brez ugovora župana. Mnogo naših županov pazi premalo na ta zakon; in zaradi ljubega miru in zamere pustijo vso stvar mirno svojemu teku. Tako zvani „Schlendrian“ županov kriv je mnogokrat pobojev naših fantov v pozni noči, brez katerih ne mine niti nedelje, niti praznika.

Znano je, da igralec le toliko zaigrati zamore, kolikor ima baš denarjev seboj. Dolga, storjenega pri igri se ne more izterjati na noben postaven način, ker sodnija nikogar ne zaveže tega dolga pozneje povrniti. Bi le ne bilo umestno tudi pri žganji take postave? V Galiciji imajo tak zakon, po katerem se vsakdo z zaporom kaznuje, ki se prikaže pijan na javna mesta. Po tem zakonu ne sme noben krčmar že pijanemu še kaj natočiti, nobenemu dvakrat ne upati. Sploh se dolgov „na kredo niti terjati ne morejo. Tudi menjica ni veljavna, ako se dokaže, da se je menjica vsota po pijači narastla. In v Galiciji se je ta zakon jako dobro obnesel. Koliko posestnikov zapije na žganji vse svoje imetje na upanje pri krčmarji! S tako postavo bi se mnogo nesreč odpravilo, in stvar bi se v kratkem na bolje obrnila.

Vsako sredstvo, povzdigajoč narodno blagostanje zadelo bi pijačevanje v srce. Dobra vzgoja mladine, razirjanje omike in zboljšanje materialnega stanja je najbolji lek zapreči in zavirati to narodno kugo. Mnogo neobdelanega polja imajo tu zupanstva, duhovščina, kakor tudi učiteljstvo; tu naj bi delalo na prid našej milej domovini. V to Bug pomozil!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. februarja.

Vodsek, ki se ima posvetovati o **izjemnih naredbah** bili so predvčeraj v državnem zboru izvoljeni: grof Brandis, Heinrich grof Clam, knez Czartoryski, dr. Evsebius Czerkavski, dr. Exner, Ignacij baron Giovaneili, dr. vitez Groholski, grof Hohenwart, vitez Javorski, dr. Tonkli, dr. Kopp, Alfred knez Liechtenstein, dr. Plener, dr. Reger, dr. vitez Schrom, vitez Smarzewski, Steudel, dr. Sturm, dr. Eduard Sness, dr. Trojan, dr. Tomaszuk, dr. August Weeber, Zeithammer in grof Coronini. Ta odsek se je takoj po seji konstituiral. Predsednikom si je izvolil barona Giovaneilija, njega namestnikom dr. Surma, prevodljama Exner-ja in dr. Tonklja. Predvčeraj zvečer je pa že imel sejo, k kateri je povabil ministra grofa Taaffeja in Pražaka, razen teh so se vdeležili te seje še policijski predsednik vitez Krticzka, sekcijski šef Kubin, dvorni svetnik Kral in dvorni svetnik pl. Weiss. Kaj se je posvetovalo je še tajnost.

„Narodni List“ se pritožuje, da vlada ni izrekla svojega mnenja pri **jezikovnej** debati, in da tudi zdaj niso mogli Dalmatinci v državnem zboru razložiti slabih jezikovnih razmer v Dalmaciji. „Pod takimi razmerami“ — piše omenjeni list — „bila e dolžnost vlade izreči svoje mnenje o jezikovnej

jednakopravnosti in državnem jeziku. Vlada bi že bila to morale iz ozira na večino in na Slovence, ki jo podpirajo. Hrvatje to tem bolj obžalujemo, ker tudi zdaj nismo mogli zazsvetiti naših slabih razmer v državnem zboru in zahtevati pomoči. Večina je prej sklenila konec debate, nego je prišel Klajč na vrsto, ki je imel govoriti proti Wurmbrandovem predlogu.“

Hrvatski ban grof Khuen-Hedervay zdaj biva v Pešti in se posvetuje z ogersko vlado o hrvatskih zadevah. Vlada je neki že voljua v mnogih ozirih Hrvatom prijenjati, da se odpravijo razne difference. Hrvatski sabor se bode neki sklical konec marca ali pa v začetku aprila, da izvrši najpotrebnejše zadeve in izvoli regnikolarno deputacijo, katere bo imela dogovoriti se z Ogrji in sporazumeti se o vseh onih difference, katere se ne dajo po administrativnem potu poravnati. Dela regnikolarne deputacije bode pa treba tembolj pospešiti, ker se bode poročilo moralo predložiti parlamentu, in ne bode dosti časa od zaključanja zasedanja hrvatskega sabora do razpusta državnega zbora. Hrvatski sabor se bode zopet odložil do meseca avgusta, ko bode rešil najnujnejša dela. V avgustu bode rešil ostale zadeve, potem se bode pa razpustil. Iz Pešte pojde ban na Dunaj, da bode cesarju poročal o hrvatskih zadevah.

Vnanje države.

Dunajski dopisnik ruskega lista „Nov. Vremja“ piše, da se **ruski** minister Giers z grofom Kalno-ky-jem ni nič posebnega dogovoril in se tudi kaj takega ni poskušalo; ministra sta se v tem sporazumela, da se obrani status quo na Balkanskem polotoku če je le mogoče, in tako občen mir. Vsled tega dogovora se je naročilo avstrijskim in ruskim zastopnikom v južnih deželah, delovati na to, da se odpravijo vsa nasprotja in nesporazumljenja na jugu Evrope. Avstrijski vladni krogi, zlasti cesar so jako zadovoljni z rezultatom Giersovega obiska. Na Dunajskem dvoru je neka stranka, ki je jako prijazna Rusiji, ter bi avstro-rusko prijateljsko zvezo z velikim veseljem pozdravila. Nek član te stranke se je izjavil: Jaz se čudim, da v Rusiji nebejo prav verovati, da se mi odkritosrečno trudimo, da bi se mej Rusijo in Avstrijo sklenila prijateljska zveza. Rusija in Avstrija se morata jedenkrat na jugu kakor prijateljici podati roki. Obe vlasti si le z mejsebojnim sporazumljenjem morata kaj pridobiti na jugu, nobenej se ne bode posrečilo samej pridobiti gospodarstvo na Balkanu. Ko bosti obe prišli do neke meje, pošali se bosti prijazni roki in zasledovali svoje interese... „Ruski Kurjer“ piše mej drugim, da je davno pričakovani obisk ruskega ministra Giersa v Beču zato važen, ker je provzročil dejanstveni preobrat v političnim položaji evropskih držav. Ali je imel pri tem Giers kako posebno misijo, ali je z grofom Kalno-ky-jem pogovarjal se o važnih vprašanjih sedanje politike ali ne — to nema toliko pomena. Javno mnenje v Evropi je priznalo važnost tega fakta. Zanimivo je, kake spremembe merodajnih odnošajev je provzročilo to zbližanje obeh slovanskih držav. Centralne države so se približale Rusiji in dve strašili sti morali umakniti se, ki ste vzmernirjali glave. Taki strašili sti — vojna Francije z Nemčijo, da se maščuje za 1870. leto, in nasprotja Avstrije in Rusije na Balkanu.

Na nek poseben način razlaga časnik „Nord“, o katerem je znano, da je z rusko vlado v tesnej zvezi, Giersove obiske v Friedrichsrhu in Beču. Posrečilo se je ruskemu ministru, pravi omenjeni list odbiti ost tripelalijanci, ki je bila s prva obrnena proti Rusiji, in to sistemo nadomestiti z drugo, v kateri je tudi Rusija dobila svoje mesto. Tripel-alijanca bila je v nekako nezaupanje, obiski na Dunaji in Friedrichsrhu so pa bili dokazi zaupanja. Danes je tripelalijanca samo še beseda, ker jo paralizuje sporazumljenje njenih članov z ono vlastjo, proti kateri je bila največ naperjena. Zdaj je Rusija samo tako rekoč zamotana v to zvezo. Iz teh izjav ruskega lista se da posneti, da se je tudi Rusija pridružila k nemško-avstrijskej zvezi.

Prepir mej **turško** vlado in grškim patrijarhom še ni poravnat. Nemški liberalni listi dajo v tem vprašanji v vsem prav visoke Porti, da brani svoje pravice. A v resnici je pa tega vsega kriva Porta sama, ki vedno preži, kako bi mogla prikrajšati pravice kristjanom. Nek ruski list pravi, da Porta vzbuja s tem nejevoljnost vseh evropskih držav, ker spravlja s tem orientarno vprašanje na dnevni red. Važno je, kako v tem sodijo „Times“, po katerih govori večina angleškega naroda. „Porta je popolnem krivična v svojem zahtevanju, in Rusija ima pravico mešati se v to zadevo, pa ne le Rusija, ampak vse države, ki so podpisale berlinski dogovor. Porta s tem ruši 62. član berlinske pogodbe, ki se glasi, da je svoboda in vnanje opravljanje obredov vsem veroizpovedovanjem zagotovljeno, in ne smejo delati ni nikakih zavir niti pri hierarhi-nej organizaciji različnih občin, ne v odnošajih k njih duhovniškim oblastem.“ „Times“ pri tem tudi omenjajo, da je član 61. berlinske pogodbe, ki se tiče reform v Armeniji, tudi ostal mrtva črka, če tudi je že 5 let s tega, kar je porta slovesno obljubila, da ga takoj izvede. Angleški organ pravi, kakor tudi Dunajski listi, da je krimska vojna navstala zaradi verskih preprirov v Jeruzalemu, rusko-turško vojno 1877—78 leta je provzročilo zatiranje kristjanov na Balkanskem polotoku in poslednji verski konflikt ima za vso Evropo, zlasti pa za Rusijo —

ogromni pomen. To vprašanje daleč prestopa te tesne meje, v katere bi ga rada stisnila porta, pošiljajoč drugim državam pomirjevalne in pujsnilne note. Anglija je pazljivo prečitala odgovor patrijarha porti, v katerem on zahteva stare pravice grške cerkve, in spoznala je, da so njega zahteve pravične. Turčija ne more ničesar pridobiti v tem slučaju, zato je njen upor naravnost nerazumljiv. Nadalje mislijo „Times“, če porta ne bode tako pametna, da bi končala sama stvar, bodo tu vmes posegle evropske države, in se potegnile za pravo balkanskih kristjanov.

Na **Španjskem** se boje nove vojaške ustaje, ki utegne vsako trenutje izbruhniti. Neka dobro organizovana zarota je razširjena že skoraj po vsej vojski, kakor se govori.

Pod nič kaj ugodnimi razmerami za vlado sešel se je **angleški** parlament. Spodnja zbornica steje sicer 332 liberalcev, 242 konservativcev in 42 home-rulersov, pa mnogo liberalcev ni zadovoljnih z vladno egiptovsko politiko, drugi pa zopet ne z nameravano volilno reformo. Konservativci hočejo hudo prijemati vlado. Že predvčeraj je konservativec Bourke predlagal: „Mi udano opozarjamo kraljico na neudache vseh poskusov sedanjega ministerstva, postaviti egiptovske zadeve na zdravo podlago, ravno tako glede reorganizovanja pravosodja, kakor polvoljne rešitve finančnega vprašanja in ohranjenja reda, miru in varnosti v mejnih provincijah. Sedanja angleška politika je le oslabil egiptovsko domačo vlado, ne da bi zato bila dala kako dovoljno odškodovanje. Tako postopanje le napravlja nevarnosti v Egiptu in zavira, da se angleške čete ne morejo odpoklicati; tako postopanje množi le na nevaren način našo odgovornost in dolžnosti nasproti Egiptu, kakor nasproti evropskim vlastem. Mi izjavimo, da ne bodo nobene naredbe zboljšale razmer v Egiptu razen teh, če angleška vlada odločno prizna one dolžnosti, katere je prevzela z vmešanjem v egiptovske zadeve.“ Ta predlog je zbornica doslegla z 77 proti 20 glasom. Ta rezultat je vlada zavrgla s tem, da ni pustila nobenega odgovarjati Bourke-u, ki je govoril proti vladi v tej zadevi. Ker se je to godilo mej kosilom, in je vsak pričakoval večdnevne debate, bila je skoraj vsa zbornica prazna, tedaj je bil mogoč omenjen rezultat. V višji zbornici je pa Salisbury grajal vladno egiptovsko politiko in poudarjal, da podkralj nema niti pravice ostaviti Sudan. Odgovarjal mu je Granville.

Da je kakih 5000 vojakov broječi **egiptovski** vojaški oddelek Baker paše na potu iz Suakima v Tokar od sovražnika pobit, to je jako potrl egiptovsko in angleško vlado. Zdaj se bosti morali udati garniziji v Sinkatu in Tokarji, ki sta se že tako težko držali in tudi vzhodnji Sudan je izgubljen za Egipt. Standardov poročevalec, ki je bil očevidec tega poraza pravi, da so se Egiptčani, ki so se bojevali proti manjštevlnemu sovražniku, pokazali malovredne vojake, ki še neso znali marširati ali stopiti v kare! Sprva ko jih je napal sovražnik, pali so na zemljo, potem so pa kakor neumni zbežali. Nekaj turških in laških vojakov je odvrnilo, da neso bife vse egiptovske čete mrtve. Poleg več angleških je še deset drugih inozemskih častnikov ubitih. Mej pogrešanimi Evropei sta tudi dva Avstrijca. Ime jima je Metzenburg in Donnahauer. Baker paša ni nič poškodovan. Sovražnik je tudi poskusil odpeljati pitno vodo Suakimu, pa se mu ni posrečilo. V poslednjem mestu so se izkrcali pomorski vojaki, da odvrnejo prevelik strah.

Dopisi.

Iz Materije 3. februarja. [Izv. dop.] Prav Vam se godi, gospod urednik! zakaj ste v vašem podlistku tako neusmiljeno počesali „Edinost“. Tudi iz solzne — Materijske doline pogodili ste svoje „batine“ od dopisnika v št. 9. letošnje „Edinosti“; pobiljšajte in spokorite se, drugače utegne dopisnik „Edinosti“ še kaj „gradiva nakopičenega“ nad vam in nad nami izliti, obljubil je vsaj... Pa pustimo britke šale, ker batine so tudi po naših plečih padale — v „Edinosti“ in te morajo nas boleti. Bolijo nas tudi, ampak ne zato, ker so po naših plečih, temveč ker so v „Edinosti“ padale, to je v glasilu primorskih Slovencev. Sram nas je, in to ne, ker nas je bore dopisnik „Edinosti“ tako nesramno ogrdil, ampak ker glasilu primorskih Slovencev odpira svoje predale takemu početju. Ne boli nas lažnjivo godenje dopisnikovo v „Edinosti“, ampak boli nas, da „Edinost“ ne ve ločiti psovanje in laži od dostojnosti in resnice. Jedino kar je resničnega v dopisu iz Materijske doline v št. 9. „Edinosti“, to so baje številke oddanih glasov in da takih volitev naša občina ni še dočakala. To pa že danes obljubimo, da se takih volitev nikdar ne udeležimo, kakor se tudi teh nismo udeležili, ko smo videli kaj in kako se godi z našim ubogim kmetom, kako se ze nogami tepta in pokončuje še zadnja iskrica npravnosti v srci moralčno poškodovanega ljudstva. Gorje nam, gorje ljudstvu, ako ne probudi narod brez one iskre v svojem srcu! Bratje naši se nas bodo sramovali in neprijatelji bodo s prstom na nas

kazali rekoč: Vidite Slovenci, tak je vaš narod, za skledo leče proda svoje moštvo! Upamo pa, da laž ima še vedno kratke noge, akoravno lažnjivec „Edinosti“ po bergljah hodi. Upamo da se bo še pokazala resnica, kdo in kje je „šnops“ (!) in vino točil, denarje in smodke daroval pokornim revam ter s strahovanjem in grožnjami pokoril neslušne volilce.

S takim nasprotnikom se ne merimo na volilnem bojišču, ker na vsak način kaže izguba, ter se raje poskrjimo za — „kljukcem“ v postavi, kateri kar nič ne trpi take zmage. Da, videli smo na svoje oči, kako se ne sme z ubogim ljudstvom delati, ker tako pridobljeno zaupanje traja le toliko časa, kolikor traja omamica po povzitem žganju; potem pa — boli glava in zaupanje po vodi splava.

Morda napoči prav kmalo dan, ko bo ljudstvo strezneno se tudi spokorilo in spoznalo kedo da deluje k „narodnemu dobru“.

Iz Čarde pri Sodražici 4. februarja. [Izv. dop.] Ko sem bil zadnjič v živahnem trgu Sodražici, zapazil sem sredi trga prav lepo tablo z napisom „Bratno društvo“. Ko sem pa dalje povpraševal po tem društvu, čul sem žalostne besede, da dremlje, da propada. Leta 1869. osnovano, delalo je dolgo časa prav živahno, a v zadnji čas se prav malo ali prav nič ne čuje o tem društvu. V 3. dan t. m. pa je imelo „Bratno društvo“ občni zbor, volitev novega odbora in upisovanje članov. Obisk ni bil premnogobrojen, a bil je vendar ves odbor vkupe in še nekoliko udov. Poročilo blagajnika g. J. Šege bilo je jako povoljno. V nov odbor so bili voljeni: g. J. Lovšin, predsednikom; g. J. Drobnič, podpredsednikom; g. J. Šega, blagajnikom; g. F. Pirker, tajnikom.

Po volitvi napivalo se je predsedniku in novemu odboru z željo, da bi nov odbor prav krepko pospeševal in oživel naše prepotrebno bratno društvo. Nadejamo se, da se ta želja tudi izpolni, kajti vsi gospodje imajo dovolj sposobnosti in tudi prave volje, da bodo skrbeli in se trudili za to, da bo naša lepa Sodraščica imela tudi kaj društvenega življenja.

„Glasbena Matica“.

Za božične praznike dobili so udje „Glasbene Matice“ za 1883. leto izdane muzikalije in gotovo jih bode vsak društvenik vesel, ker ne samo, da je vsebina posamičnih zvezkov jako izbrana, odlikuje se ta izdava tudi po zunanji obliki, katera je zares elegantna. Sprejeli smo:

1. „Slava Stvarniku!“ maša I. za moški zbor uglasbil Anton Nedvčd;

2. „Sv. Devici Mariji v čast,“ samospev za sopran, triglasni ženski zbor in orgle ali harmonij, uglasbil in poklonil svojim ljubim hčeram, Amaliji, Gabrijeli, Olgi — Anton Nedvčd.

3. „Nazaj v planinski raj!“ samospev s spremljevanjem na klavirju, uglasbil in svojemu prijatelju gosp. Antonu Razingerju poklonil Robert Burgarell.

4. „Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesnij,“ za moški zbor in samospeve (sopran in alt ad libitum) s klavirjem (ali z orkestrom) zložil in visokorodnemu, velečastitemu gosp. baronu Andreju Winklerju, c. kr. deželnemu predsedniku vojvodine Kranjske najponižneje poklonil Anton Foerster. Op. 24.

Anton Nedvčdova I. maša za moški zbor, katera je zložena na slovenske besede in obsega osem delov, ugajala bode zlasti slovenskim pevskim društvom. Nedvčdove skladbe so znane in jako priljubljene pri Slovencih, pa tudi pri družih slovenskih društvih, ker njemu je dano, ustvarjati melodijozne skladbe, katere učinijo lep efekt in segajo v srce. Tudi njegova I. maša ima to prijetno lastnost, da je melodijozna in se vendar nikjer ne nahaja kaka trivialnost, katera bi kazila cerkveni duh, dasiravno se gospod Nedvčd ni strogo držal pravil cecilijanskega sloga, dobro vedoč, da je treba polagoma pripravljati pevce in ljudstvo na pravo liturgično glasbo. Le žal, da so se v partituro urinile nekatere tiskovne napake, pa poslal se je večini udov poseben listek, na katerem so zaznamovani popravki onih pogrškov. Tudi posamične glasove je dal odbor tiskati, kar bode udom gotovo po godu.

Nedvčdova pesen „Sv. devici Mariji v čast“ je jako mila in z globokim čutom sestavljena skladba, ki bode posebno meseca majnika ugajala našim cerkvenim pevkam, da jo pojo na slavo Matere Božje.

Robert Burgarell nam je že dobro znan kot skladatelj cerkvenih napevov. Imeli smo tudi že

priliko slišati pri jednej veselici v naši Čitalnici jako srečno sestavljeno humoristično kompozicijo od njega, v kateri je znane narodne pesni splel v „pustni potpouri“ in se izkazal, da dobro razume tudi v posvetnem duhu skladati. Pesen „Nazaj v planinski raj!“ je prav mična skladba na Gregorčičeve besede, katero bodo naši tenoristi v čitalnicah radi popevali in želimo, da nam ostane gospod Burgarell zvest sotrudnik pri „Glasbeni Matici“.

Anton Foerster neumorno deluje in čuditi se mu moramo, da mu je moč toliko izvrstnega glasbenega blaga podajati za cerkev, šolo in koncertno dvorano; le pri njemu lastnej strokovnjaške izurjenosti in vzgledni marljivosti je možno, da dobivamo Slovenci od njega vsako leto toliko lepih skladb, katere so zares umetniško sestavljene in delajo čast naši glasbeni literaturi. „Vodnikov venec“ sestavi je gospod Foerster po raznih že znanih napevih na pr. iz Nedvčdove „Vodnikove himne“, dr. Benj. Ipavičevega zbora „Ilirija oživljena“ itd. ali vezal jih je tako umetno in dodal jim primerno spremljevanje za glasovir oziroma orkester,* da ima vsa skladba značaj večje izvirne kompozicije; harmonizacija je tako srečno dovršena, da more skladba, ako se dobro poje, učiniti velik efekt.

Želeti bi bilo, da nam „Glasbena Matica“ izdaja bolj pogostem večja takšna dela in omenim le, da bi bil že čas, da bi izdala naše slovenske opere: dr. Benj. Ipavičevega „Tičnika“, Miroslav Vilharjevo „Jamsko Ivanko“, Stöcklovo „Čarovnico“, Foersterjevega „Gorenjskega slavca“ in druge obširnejše kompozicije, katerih skladatelji na svoje stroške ne morejo izdavat.

Znano mi je, da vsi gospodje odborniki „Glasbene Matice“ goje isto željo, pa kaj pomaga dobra volja, če pa manjka materialne podpore. Torej priporočamo to v istini koristno društvo zopet našim zavednim rojakom, naj je podpira vsak rodoljub, komur je le moč 2 gold žrtvovati na leto za razvoj naše glasbene literature in za obstanek prve naše narodne glasbene učilnice.

* Orkestralne glasove oddaje na zahtevanje gospod Foerster, pa tudi tajnik „Glasbene Matice“ proti primerni plači za prepisovanje.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani 30. januarja.
(Dalje.)

O predlogih podružnic po predpisu §. 19. društvenih pravil poroča v imenu centralnega odbora, g. Luka Robič sledeče:

Podružnica Radovljiška nasvetuje: a) naj se subvencijski ovni v prvi vrsti dajejo družabnikom kmetijske družbe, potem še le drugim. Centralni odbor izjavi, da se bode na to željo v prihodnje oziral, b) semena na družbenem vrtu pridelana naj se prodajajo za nižjo ceno udom, kot neudom. Podružnica trdi, da bi si kmetijska družba s tem veliko udov pridobila, skušnja pa uči, da je več udov izstopilo, ker se ni gledalo na to.

Centralni odbor na ta nasvet opomni, da se udom prodaja sadno drevje za polovico, krompir pa za 20% ceneje, kakor drugim, c) naj bi se za poskušnjo kupilo nekaj ovnov na Dovjem, ker je udomačeno Ukoiški plemo že čez 50 let, in naj se to plemo razdeli po deželi.

Podružnica trdi, da so se taki ovni po nekoč prav dobro obnesli; za ondašnje kraje po so Ukoiški ovni malo premeškega plemena. Centralni odbor poroča, da se bode to zgodilo.

Kranjsko gorska podružnica nasvetuje, naj se delijo premije za živino bliže, ne pa kakor do sedaj v Kranji, da bode mogoče se udeležiti živinorejcem Kranjskogorskega okraja ki izključljivo od živinorejce žive, doslej zavoljo daljave in prevelikih stroškov neso mogli k premiranju. Centralni odbor poroča, se bode na to ozir jemalo.

Novomeška podružnica nasvetuje, da se prodaja s subvencijskim denarjem nakupljene živine tako uredi, da se bode prodajalo na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem po vrsti in bode tako možno, omisliti si plemensko živino v vsakem okrožji.

Temu jednaki predlog stavi podružnica Metliška, katera zahteva prodajo subvencijske plemenske živine v Novem Mestu, ker Dolenjcem in Belokranjcem ni lahko mogoče v Ljubljano k dražbam hoditi zaradi prevelikih potnih stroškov zboljšanja svojega živinskega plemena pa so tudi ti okraji živo potrebni.

Mokronoška podružnica nasvetuje: Centralni odbor kmetijske družbe naj skrbi zato, da se pri oddaji subvencijskih bikov na Dolenjsko bolj ozir jemlje, kakor doslej. Podružnicam naj bi se po vrsti dajali plemenski biki.

Centralni odbor nasvetuje naj se ustreže željam podružnic kolikor mogoče. Po vrsti pa se plemenski biki ne morejo dajati podružnicam, kakor nasvetuje mokronoška podružnica, ker se morajo subvencijski biki po naredbi poljedelskega ministerstva prodajati.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Za Sokolovo maskarado), ki bode pustni torek na starem strelišču, delajo se že raznovrstne priprave. Za ta namen pomnoženi odbor prireja pridno vse potrebno, da se bode maskarada tudi letos vršila tako sijajno, kakor prejšnja leta. Odbor sam pa slednjič vendar ne more storiti vse, podpirati ga morajo tudi vsi za čast društva vneti čast. društveniki, in sicer s tem, da se združijo v raznovrstne skupine, in si preskrbe lične maske. Želeti je tudi, da bi se čest. občinstvo vdeležilo maskerade vsaj kolikor mogoče v kostumih in s tem pripomoglo k splošnemu vspehu. — Vabila so že tiskana, ter se začno nemudoma razpošiljati.

— („Z dežja pod kap“) prišla je „Sloboda“ preselivša se v Zagreb, kajti mesto uvodnega članka ima redoma prazen prostor z napisom „Zaplenjeno“.

— (Omejitev poštne službe ob nedeljah.) C. kr. poštno in telegrafno vodstvo za Primorsko in Kranjsko je v 1. dan t. m. izdalo naslednji razglas: Z 10. dnem februarja 1884 stopijo v veljavo pri vseh c. kr. poštних uradih na Kranjskem in Primorskem po visokem trgovskem ministerstvu v naredbi z dne 10. decembra 1883 št. 5688 proglašena določila. — Ta omejitev nedeljske službe vrši se pri posamičnih poštah zavodih po naslednjih splošnih načelih: 1. Rednih službenih ur naj bo ob nedeljah k večjemu polovica za delavnike določenih. Te ure se imajo določiti z ozirom na prihod in odhod pošt. — 2. Vzprejemna služba, to je oddaja vsakovrstnih poštних pošiljatev v roke pri pošti službujočih in proti po teh podpisane vzprejemnici, kakor tudi vzprejem poštno-hranilnih ulog se ima redoma vršiti le dopoldne in le izjemno, če se pošte zvečer ali po noči odpravljajo, v jednej popoldanski ur, katero treba primerno določiti. — 3. Oddajna služba, to je odprava poštних pošiljatev v stanovanje dotičnika, ali če se te pošiljatve oddajajo tako na pošti samej, urediti je s prihodom pošt tako, da se pismene pošiljatve k večjemu dvakrat, pošiljatve o voznej pošti pa le jedenkrat dopoldne dostavljajo. — 4. Predalne in posterestante pisma, časniki itd. in naznanjene pošiljatve po voznej pošti, odpovedi in povračila poštne hranilnih vlog se ima vršiti le mej urami, določenimi za vzprejemno službo. Ob sebi se umeva, da se morajo pri tem primerno skrajšati ali tudi popolnem ustaviti vse vožnje za pobiranje pisem (Locosammelfahrten). — 5. V izrednih slučajih, o Božici, o Novem letu (če so ti prazniki na nedeljo), o Veliki noči, pri snežnih zametih, povodnih itd. stopijo te omejitve raz veljavo. — 6. Ta določila pa se nikakor ne tikajo rednega poštnege prometa na cestah, železnicah, parobrodih, vzprejema in odprave odhajajočih pošt, prekartovanja prevoznih pošiljatev, prometa železničnih postaj in pri mešanih poštних uradih, telegrafne službe, dostave in vzprejema brzojav v navadno za te določenih urah. — Ta določila nemajo za praznike nobene veljave. — Za Ljubljano so ob nedeljah počenši od 10. t. m. naslednje uradne ure: Za pošto za pisma: Vzprejem in oddaja in ekspedicija časnikov od 8.—12. ure dopoldne, od 6.—7. ure popoldne. — Vožna pošta: Vzprejem: Dopoldne od 8.—12., popoldne od 5.—6. ure. — Oddaja: Dopoldne od 8.—12. ure, popoldne zaprto. — Poštna blagajnica: Poštne nakaznice in poštno-hranilna služba dopoldne od 9. do 11. ure, popoldne zaprto. — Pismo-noše raznašavajo ob nedeljah pisma in pošiljatve samo jedenkrat ob 8. uri jutraj.

— (Vabilo k Veselici) katero priredi narodna Čitalnica v Šent Vidu nad Ljubljano dne 10. februarja 1884. Spored: 1. J. Kocijančič: „Danes tukaj, jutri tam“; moški zbor. 2. F. S. Vilhar: „Uzor“; mešani zbor. 3. „Govor“. Govori gospod Franjo Prevec. 4. D. Fajgelj: „Verli Slovenec“; moški zbor. 5. F. S. Vilhar: „Ukazi“; samospev.

